

s	ft:	Inspeksjonsrapport
----------	------------	---------------------------

Rapport nr.:	2007.150.I. SFT		
Virksomhet:	Pronova BioPharma Norge AS	Organisasjonsnummer:	914183987
Virksomhetens adresse:	Postboks 2109 3202 Sandefjord	SFTs saksnr.:	2006/1207
EMAS-registrert:	Nei	Anleggsnummer:	0706.020.01
ISO-14001-sertifisert:	Nei		
Utslippstillatelse av:	29.9.2004	Antall sider i rapporten:	7
Bransjenr. (NACE-koder):	24.140	Forrige kontroll:	7.9.2006
Risikoklasse:	2	Tidsrom for kontrollen:	17.10.2007
Kontaktperson fra virksomheten under kontrollen:	Anne Lindalen Stenerud	Inspektør:	Poul Byskov May-Anita Dolmseth Hoel
		Andre tilstede (deler av inspeksjonen):	Ole Fossum Torgeir Vreim Roger Næss Elisabeth Røssland

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Følgende hovedtema ble kontrollert: Drift/produksjon av omega-3 fettsyrer og fettsyrestere (betydning for utslipp av fett), vannbehandling/vannrensing, utslippskontroll og utslippshendelser til vann.

Hovedkonklusjon

Under inspeksjonen ble det konstatert følgende avvik:

- Pronova BioPharma har ikke fått på plass og satt i drift nye rensinretninger før nye utslippskrav blir gjeldene fra 30.oktober 2007.
- Pronova BioPharma har hatt flere overutslipp og akuttutslipp av fett til vann i 2007.
- Bedriftens utslippsmålinger til vann er ikke tilfredsstillende.

SFT ser det som positivt at Pronova BioPharma i 2007 har gått igjennom og kartlagt hele ledningsnettets inne på bedriftens område.

Utarbeidet dato: 21.12.2007

Godkjent dato: 21.12.2007

Sign.:

Sign.:

Inspektør: May-Anita Dolmseth Hoel

Overordnet: Bjørn Bjørnstad

1. Innledning

Denne rapporten er skrevet etter en varslet rutine inspeksjon. Inspeksjoner gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Inspeksjonen fokuserer på overholdelse av krav. Rapporten omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor SFTs forvaltningsområde. Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftens miljøarbeid eller miljøstatus.

- AVVIK defineres som: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.
(F. eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner.)
- ANMERKNING defineres som: et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlag for inspeksjonen var:

- Tillatelse av 29.9.2004
- Aktuelle lover og forskrifter
- Annen relevant korrespondanse med utslipp av fett til sjø som tema

3. Omfang

Hovedtema for inspeksjonen var:

- Drift/produksjon av omega-3 fettsyrer og fettsyreestere (betydning for utslipp av fett)
- Vannbehandling/vannrensing
- Utslippskontroll
- Utslippshendelser til vann
- Oppfølging etter forrige kontroll

For nærmere spesifisering, se skjema i vedlegg 1.

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under inspeksjonen:

Avvik 1

Pronova BioPharma har ikke fått på plass og satt i drift nye renseinnretninger før nye utslippskrav blir gjeldende fra 30. oktober 2007.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen datert 29.9.2004, pkt. 3.1

Kommentarer:

Pronova BioPharma fikk fornyet utslippstillatelse 29.9.2004. I tillatelsen ble det fastsatt reduserte utslippsgrenser for oppløst organisk materiale/KOF (kjemisk oksygenforbruk) og nitrogen gjeldende fra 30.10.2007. Dette var krav som innebar at bedriften måtte gjennomføre omfattende utslippsreducerende tiltak. Det ble ikke fastsatt nye utslippsgrenser for fettstoffer.

Bedriften har kjent til de nye utslippskravene lenge og har derfor hatt god tid til å få installert og satt i drift nytt renseanlegg. Teknologien som SFT har blitt informert om skal benyttes er samtidig kjent teknologi som flere bedrifter med samme type utslipp benytter. Siden Pronova BioPharma har hatt flere akutte utslipp over en lengre periode som har medført synlig fettforurensning på fjorden og til tider tilgrising av nærliggende strandområde, har det vært helt avgjørende å få det nye renseanlegget på plass så fort som mulig. SFT mener at bedriften burde ha klart å ha det nye renseanlegg på plass og i drift i løpet av høsten 2007, før nye utslippskrav blir gjeldende.

Avvik 2

Pronova BioPharma har hatt flere overutslipp og akuttutslipp av fett til vann i 2007.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen datert 29.9.2004, pkt. 3.1

Kommentarer:

Bedriften har i 2007 hatt problemer med å overholde fastsatte utslippsgrenser, jf. mottatt utslippsoversikt under inspeksjonen for perioden 2005 til oktober 2007. Dette gjelder særlig i forhold til utslipp av fett, men det er også rapportert overskridelser av utslippsgrensen for KOF.

I forbindelse med byggearbeidene har Pronova BioPharma benyttet et midlertidig renseanlegg med kjemisk felling av fett og midlertidige buffertanker med begrenset kapasitet. Dette har ikke fungert optimalt og som følge av dårlig utskilling i renseanlegget har fettstoffer blitt ført med avløpsvannet ut i sjøen.

Akuttutslipp av fettstoffer til sjø er fulgt opp av SFT i forbindelse med utrykningsinspeksjonen 22. oktober i 2007. Etter utrykningen har Pronova

BioPharma gjennomført flere utslippsreduserende tiltak. Utrykningsinspeksjonen ble avsluttet av SFT i brev datert 29. november 2007.

Avvik 3

Bedriftens utslippsmålinger til vann er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen datert 29.9.2004, pkt. 11.2

Kommentarer:

Bedriften foretar utslippsmålinger til vann ut fra siste trinn i vannrenseanlegget, i utslippsbassenget U8. Vannmengde måles i et V-overløp. Vannprøver tas ut mengdeproporsjonalt med en slangeprøvetaker som er mengdeproporsjonalt styrt. Vannprøvene samles opp på en kanne over 7 dager til en ukeblandprøve.

Følgende forhold ved prøvetakingen er utilfredsstillende:

1. Vannmengdebestemmelse

- a. V-platen i overløpet er ikke tett og en vannstrøm løper ut under platen.
- b. I selve målerenna nær V-overløpet er det plassert en oljeskimmer som forstyrrer friskeilmålingen og gjør at høyderegistreringen blir feil.
- c. Det er ikke etablert skrevne rutiner for kontroll/kalibrering av vannmengdemåleren.
- d. Det foretas ikke en kontroll av flowfunksjonen over hele måleområdet eller kontroll med telleverksfunksjonen.
- e. Kontroll av vannmengdemåleren er utilstrekkelig fordi nullpunktskontrollen ikke dokumenteres og vannhøyde måles i selve V-overløpet, som er feil sted å måle vannhøyde. Verdien sammenlignes med displayverdien for høyde. Kontrollen er verdiløs fordi den ikke omsetter en sann høydeverdi til en sann flowverdi via en vannføringskurve.
- f. Bedriften har ikke en standard vannføringskurve som viser sammenheng mellom vannhøyde og vannføring/flow (m^3/h) for sitt aktuelle V-overløp (SFT overleverte en slik kurve til bedriften under inspeksjonen).

2. Vannprøvetaking

- a. Prøvetakingsslangen er plassert neddykket i U8 (fettavskiller). Dette betyr at prøver tas ut i et basseng med sjiktning i vannet og der fett ligger på toppen. Uttatte vannprøver blir dermed ikke representative mht. fettinnhold i utgående vann. Riktig plassering vil være et sted der det er god omblending av utgående avløpsvann.
- b. Prøvetakingsskannen er ikke plassert i kjøleskap. Den står plassert i romtemperatur. Nedbryting av organisk materiale i vannet vil kunne skje i løpet av uken (ukeblandprøve praktiseres).
- c. Utgående vannflow ligger på årsbasis i området 7-15 m^3/h . Den mengdeproporsjonale prøvetakingen foretas for hver 10. m^3 . Dette betyr at uttak av delprøver foretas med ca. 1 times mellomrom. Det er noe langt tidsintervall hvis det kan skje kortvarige variasjoner i avløpsvannets sammensetning.
- d. Vannprøveuttaket foretas med en slangepumpe. Løftehøyden er relativt høy (ca. 3 meter) og kan derfor medføre noe lav vannhastighet ved uttak av prøver. Dette

kan gi feil ved prøvetakingen hvis vannet inneholder suspendert stoff.

3. Analysearbeid

- a. Ukeblandprøven samles på en plastkanne. Det tas ut en prøve som oppbevares på glassflaske til laboratoriet. Plastkanne er ikke et egnet materiale til oppsamling av prøver som skal analyseres for fett fordi fett lett vil avsettes på veggen og dermed ikke vil komme med i vannanalysen. Omhelling av vann med fettinnhold er av samme grunn uheldig og vil bidra til at fettanalysen ikke blir representativ for fettinnhold i utgående vann.

Pronova må foreta en grundig vurdering av hvordan fettanalyser i utgående vann best skal gjennomføres.

- b. Analysemetoder som benyttes er ikke i henhold til Norsk Standard, og bedriften har ikke søkt SFT om bruk av sine metoder. Bedriften har ikke dokumentert korrelasjonsfaktorer for benyttede metoder ved parallellanalyser i forhold til standarden.

5. Andre forhold

Beredskap ved utslipp av fettstoffer til sjø

Pronova BioPharma opplyste under inspeksjonen at hvis det skjer ekstraordinære utslipp og fett flyter på fjorden, drar bedriften ut med båt og tar med en fettprøve for analysering, hvis det ikke er klart hvem som er kilden til utslippet. Pronova BioPharma legger også ut lenser og prøver å samle opp fett manuelt.

PCB-holdig avfall

Pronova BioPharma opplyste under inspeksjonen at de har verken lysarmatur eller isolerglassruter med PCB.

Vedlegg 1:

Følgende områder ble dekket under inspeksjonen:

Hovedtema		Sjekk
A. Internkontroll		
	1. § 4 Plikt til internkontroll	
	2. § 5.1 Ha tilgjengelig/ha oversikt over lovverk og krav	
	3. § 5.2 Opplæring av og informasjon til arbeidstakerne	
	4. § 5.3 Medvirkning fra arbeidstakerne	
	5. § 5.4 Implementerte og dokumenterte mål for miljøarbeid	
	6. § 5.5 Implementerte og dokumenterte ansvars-, myndighets- og organisasjonsforhold	
	7. § 5.6 Dokumentert risikovurdering, planer og tiltak	
	8. § 5.7 Implementerte og dokumenterte rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav	
	9. § 5.8 Dokumentert tilsyn og vedlikehold av internkontrollen	
	10. § 6 Samordning	
B. Prosessanlegg	Karakterisering	
	1. Utslipp regulert i krav, luft	
	2. Utslipp regulert i krav, vann	x
	3. Utslipp ikke regulert i krav, luft og vann	
	4. Utslippskontroll luft	
	5. Utslippskontroll vann	x
	6. Drift av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	x
	7. Vedlikehold av utslippsrelatert prosess og renseutstyr	
	8. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner	x
	9. Støy	
	10. Diverse	
C. Produksjons-/forbruksavfall		
	1. Ulovlige utslipp til luft og vann fra deponi	
	2. Ulovlige avfallstyper som leveres til behandling/deponi	
	3. Utslipps- og avfallskontroll ved deponi	
	4. Drift og vedlikehold av deponi	
	5. Utslippsreducerende tiltak og installasjoner ved deponi	
	6. Kildesortering	
	7. Forskrift om registrering av avfallshåndtering	
	8. Forskrift om brunt papir	
	9. Forskrift/avtale om kasserte dekk	
	10. Forskrifter/avtaler om emballasje	
	11. Annet regelverk som regulerer produksjons-/forbruksavfall	
	12. Diverse	

Hovedtema		Sjekk
D. Farlig avfall		
	1. Forsvarlig oppbevaring av farlig avfall (forskriftens § 5)	
	2. Levering og deklarerer av farlig avfall (forskriftens § 8 og § 11)	
	3. Forskrift om miljøskadelige batterier og akkumulatører	
	4. Spilloljerefusjonsordningen	
	5. Forskrift om grensekryssende transport av avfall	
	6. Forskrift om forbrenning av spillolje	
	7. Rammekrav (typer avfall, mengder, type prosess) for innsamlere/behandlingsanlegg for farlig avfall	
	8. Krav til innsamlere/behandlingsanlegg for farlig avfall om journalføring	
	9. Annet regelverk som regulerer farlig avfall og håndtering av farlig avfall	
	10. Diverse	
E. Kjemikalier		
	1. Lagring av kjemikalier (PK-loven § 3, F-loven § 7)	
	2. Kjemikalieinformasjon råvarer/ferdigvarer (PK-loven § 3)	
	3. Helse- og miljøfaremerking (forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier - merkeforskriften)	
	4. Forskrift om HMS-datablad	
	5. Deklarering til Produktregisteret (§ 21 i merkeforskriften)	
	6. Regelverk for ozonreducerende stoffer	
	7. Forskrift om forhåndsmelding av nye stoffer	
	8. Forskrift om eksport/import av visse farlige kjemikalier	
	9. Forskrift om vurdering og kontroll av risikoer ved eksisterende stoffer	
	10. Begrensningsforskriften	
	11. Substitusjon / utfasingskjemikalier	
	12. Annet kjemikalierregelverk	
	13. Diverse	
F. Beredskap		
	1. Varslingsplikt	
	2. Risikoanalyser	
	3. Personellressurser	
	4. Materiellressurser	
	5. Opprydding/overvåking etter akutte utslipp	x
	6. Beredskapsplan	
	7. Diverse.	
G. Diverse		
	1. Endringsbehov i tillatelsen	
	1. Egenrapportering	
	2. Uhellsrapportering	